

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՅՑ ՏՕՆԵՐԸ ԸՍՏ ՏՕՆԱՑՈՅՑԻ

2008 Նահանջ Տարւան Յատուկ

Ս. Շնունդ Կիրակի Յունուար 6 - Ս. Չատիկ Կիրակի Մարտ 23

ՄՈՒՏԸ

2008 տարին Նահանջ Տարի է որ կը պատահի չորս տարին անգամ մը Փետրուար ամսու 29-րդ օրուան յաւելումով: Այդ պատճառով Հայ եկեղեցւոյ Տօնացոյցը կը պարտադրէ զոյգ մը գիրք որպէս Գիր Տարւոյ, փոխան մէկի, հրահանգելով որ առաջին գիրք կիրարկուի մինչեւ Չատիկ, եւ երկրորդը՝ տարւուան մնացեալ տօներուն որպէս ուղենիշ: 2008 տարւուան համար Տօնացոյցը կը նշէ **ԳԲ** միացեալ տառերը որպէս Տարեգիր որուն հետեւողութեամբ կը ճշդուին մեծ ու փոքր տօներու թուականները համապատասխանաբար:

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին տարւուան ընթացքին յատուկ խմբաւորումներով դասաւորած է Տէրունի, Սրբոց, եւ Ազգային տօները, ու լայն տեղ տուած նաեւ Պահոց օրերուն համար: Տօներուն մեծագոյն մասը շարժական տօներ են, այսինքն տարուէ տարի իրենց թուականները կը փոխուին, որովհետեւ անոնց կը սահմանուին ՉԱՏԻԿի Կիրակի օրուան թուականին համեմատ: Անշարժ տօները, որոնք շատ քիչ են, կը տօնուին անշարժ թուականներով, առանց կախում ունենալու Չատիկի թուականէն, նկատի ունենալով որ անոնք Նոր Կտակարանի տուեալներու հիման վրայ ճշդուած ըլլալով կը մնան անխախտ: Պահքի օրերը թիով գերակշիռ են Տէրունի եւ Սրբոց տօներուն բաղդատմամբ: Ներկայ գրութիւնը նպատակ ունի ՏՕՆԱՑՈՅՑԻ երկու հատորներու ցուցմունքներով եւ հրահանգներով խմբաւորել **այս տարւուան 366 օրերու** տօներն ու յիշատակելի դէպքերը, ներառեալ Պահքի օրերը:

ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

Հայ եկեղեցւոյ տօները յատուկ դասաւորումով եւ իրենց ուրոյն նկարագրով երեք դասակարգերու վրայ բաշխուած են: Անոնք են.

Տէրունի Տօներ, որոնք Յիսուսի Զրիստոսի կեանքին եւ տնօրինութեանց պաշտամունքը կը կազմեն, ինչպէս նաեւ Ս. Կոյս Մարիամ աստուածածնի յատուկ յիշատակութիւնն ու յարգանքը կը մատուցանեն իր կեանքի այլազան հանգրուաններուն:

Սրբոց Տօներ, որոնք Սուրբերու յիշատակին ձօնուած յատուկ օրեր են, թէ՛ Սուրբ Գրական անձերուն ուղղեալ, եւ թէ՛ եկեղեցւոյ նախնագոյն Վկաներուն եւ Հայրերուն յատկացուած: Վերջինները եկեղեցւոյ կողմէ կանոնականացուած Սուրբերն են, որոնցմէ շատեր Հայ եկեղեցին ընդունած է եւ պատիւ ընծայած որպէս վկաներ Զրիստոսի եւ բարեխօսներ Անոր մօտ:

Պահոց Օրեր, որոնք նպատակն է ապաշխարանքով պատրաստ ըլլալ Տիրոջ կեանքի հանգրուաններուն արժանի դառնալու համար: Եկեղեցին մեծ կարեւորութիւն ընծայած է ՄԵԾ ՊԱՂՔԻՆ եւ առ հասարակ պահեցողութեան,

որպեսզի հաւատացեալը կարենայ իր հոգեկան կեանքը մաքրելով մօտեցնել զայն Աստուծոյ:

ՏԵՐՈՐՆԻ ՏՕՆԵՐ

1. Յիսուս Զրիստոսի Կեանքն ու Տնօրինութիւնները

Ա) Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն Մկրտութիւն Տեառն Ութօրեքի 6 օրերը Անուանակոչութիւն Տեառն Տեառնընդառաջ	ԿԻՐ. Յունուար 6 (անշարժ) ԿԻՐ. Յունուար 6 (անշարժ) Յունուար 7-12 (անշարժ) ԿԻՐ. Յունուար 13 (անշարժ) ԵՇ. Փետրուար 14 (անշարժ)
---	---

Բ) Պայծառակերպութիւն Տեառն (Վարդավառ) (Չատիկէն 14 շաբաթ ետք)	Կիրակի, Յունիս 29
---	-------------------

Գ) Յիսուսի Յարութիւնը Ս. ՉԱՏԻԿ Աւագ Շաբաթ Համբարձում Հոգեգալուստ	Կիրակի Մարտ 23 Մարտ 16-22 Հինգշաբթի Մայիս 1 Կիրակի Մայիս 11
---	--

Դ) Տարուան բոլոր Կիրակիները որպէս կանոն: Սակայն 2008 տարուան 52 Կիրակիներէն պիտի պակսեցնենք այն Կիրակիները որոնք հաշուուած են այլապէս, ինչպէս Ծննդեան Յունուար 6-ի եւ Անուանակոչութեան Յունուար 13-ի Կիրակիները, առաւել՝ Մեծ Պահոց 6 Կիրակիները, ներառեալ Ծաղկազարդի Կիրակին, Փետրուար 10-Մարտ 16, որոնք ՊԱՅԶի Կիրակիներ են: Մնացեալ Կիրակիներու զումարն է 44:

2. Սուրբ աստուածածնի Տօներ

Ծնունդ Աստուածածնի Յղութիւն ի յԱննայէ Աւետումն Ընծայումն Վերափոխումն Գիտ Գօտւոյ Գիտ Տփոյ	Սեպտեմբեր 8 (անշարժ) Դեկտեմբեր 9 (անշարժ) Ապրիլ 7 (անշարժ) Նոյեմբեր 21 (անշարժ) Կիրակի Օգոստոս 17 Կիրակի Օգոստոս 31 Կիրակի Յունիս 15
--	--

3. Խաչի Տօներ

Երեւման Ս. Խաչ Վերացման Ս. Խաչ Վարագայ Ս. Խաչ Գիտ Խաչ	Կիրակի Ապրիլ 20 Կիրակի Սեպտեմբեր 14 Կիրակի Սեպտեմբեր 28 Կիրակի Հոկտեմբեր 26
--	--

4. Եկեղեցւոյ Տօներ

Նոր Կիրակի Աշխարհամատրան Վերացման Ս. Խաչ Կաթողիկէ Ս. Էջմիածնի Շողակարթ	Կիրակի Մարտ 30 Կիրակի Ապրիլ 6 Կիրակի Սեպտեմբեր 14 Կիրակի Մայիս 25 Շաբաթ Օգոստոս 16
--	--

ՍՐՔՈՑ ՏՕՆԵՐ

Հայ Եկեղեցին ՍՈՒՐԲԵՐՈՒՆ յատկացուցած է շաբթուան չորս օրերը՝ երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ Շաբաթ: Կիրակի օրերը Տերունի օրեր են եւ նուիրուած են Զրիստոսի Սուրբ Յարութեան: Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը պահքի յատուկ օրեր են:

89 Սուրբերը Աստուածաշունչէն քաղուած Սուրբեր են, Հին եւ Նոր Կտակարաններէն: Մնացեալները Եկեղեցւոյ առաջին հինգ դարերու Առաքելական Հայրերէն են որոնք ուղղափառ հաւատքը հաստատեցին ու Հաւատոյ Հանգանակը բանաձեւեցին: Հայ Եկեղեցին անելցուց անոնց վրայ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչն ու իր շառաւիղէն եկած հայ Եկեղեցւոյ Հայրապետներն ու յաւելեալ Հայ Սուրբերը, հինգերորդ դարէն մինչեւ տասնհինգերորդ դարու տարածքին:

ՊԱՅՈՑ ՕՐԵՐ

Համաձայն Հայ Եկեղեցւոյ Տօնացոյցին Պահքի յաւելեալ օրեր յատկացուած են հետեւեալ տօները կանխող օրերուն՝ համապատասխան տեւողութեամբ: Պահքի օրեր են.

1. Ս. Շնունդի նախորդող 6 օրերը, (Դեկտեմբեր 30-էն մինչեւ Յունուար 4)
2. Առաջաւորաց Պահքի 5 օրեր (Յունուար 14-18)
3. Ս. Չատիկը նախորդող Մեծ Պահքի 48 օրերը, ներառեալ Շաղկազարդն ու Աւագ Շաբաթը, (Փետրուար 4-էն մինչեւ Մարտ 22)
4. Պայծառակերպութիւնը կանխող 5 օրերը (Յունիս 23-27)
5. Խաչվերացը կանխող 5 օրերը (Սեպտեմբեր 8-12)
6. Եղիա Մարգարէի Պահքի 5 օրերը ամառնամուտին (Մայիս 12-16)
7. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի Պահքի 5 օրեր (Յունիս 2-6)
8. Վարազայ Ս. Խաչի Պահքի 5 օրերը աշնանամուտին (Սեպտեմբեր 22-26)
9. Յիսնակաց Պահքի 5 օրեր (Նոյեմբեր 17-21)
10. Ս. Յակոբայ Պահքի 5 օրեր ձմեռնամուտին (Դեկտեմբեր 8-12):

Վերելի պահքի օրերու գումարն է 94: Իսկ տարուան պահոց օրերու ընդհանուր թիւն է 139:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Որպէս եզրակացութիւն մեր ներկայ ուսումնասիրութեան, յիշեալ երեք խմբաւորումները միասին, **Տերունի, Սրբոց եւ Պահոց** օրերը, հետեւեալ թիւերը կը ներկայացնեն 2008 Նահանջ Տարւոյն համար:

Պահքի օրեր	139
Ուտիքի օրեր	57
Սրբոց օրեր	113
Կիրակիներ	44 (ինչպէս բացատրեցինք վերել)
Անշարժ Տօներու օրեր	13 (ներառեալ Ութօրեցի 6 օրերը)

ԳՈՒՄԱՐ**366 օրեր**

Նշուած տօներն ու անոնց թուականները 2008 Նահանջ տարւոյն յատուկ են, ինչպէս ըսուեցաւ: Կատարուած աշխատանքը կարելի է գործադրել նաեւ որեւէ տարուան համար, Նահանջ կամ Հասարակ տարի, պայմանաւ որ հետեւինք ՏՕՆԱՅՈՅՑԻ երկու հատորներու ցուցմունքներուն եւ հրահանգներուն: Չմոռնալ որ Հասարակ տարուան համար Տօնացոյցը ՄԵԿ գիր կը նշէ որպէս Գիր Տարւոյ, իսկ Նահանջ տարիներուն համար՝ ԵՐԿՈՒ գիրեր:

ԶԱԻԷՆ Ա. ՔԷՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ